

PROGRAM KSZTAŁCENIA

1. Nazwa kierunku	prawo [Law]
2. Cykl rozpoczęcia	2015/2016 (semestr zimowy), 2016/2017 (semestr zimowy) <i>Numer i data uchwały Rady Wydziału: 100/2017 (30.05.2017 r.)</i>
3. Poziom kształcenia	studia jednolite magisterskie
4. Profil kształcenia	ogólnoakademicki
5. Forma prowadzenia studiów	stacjonarna
6. Kod ISCED	0421 (Prawo)

Efekty kształcenia

7. Opis zakładanych efektów kształcenia	Załącznik nr 1
8. Wzorcowe efekty kształcenia	Nie dotyczy

Program studiów

9. Związek kierunku studiów ze strategią rozwoju, w tym misją uczelni	1. Związek kierunku studiów z misją Uniwersytetu Śląskiego Prowadzony w ramach Wydziału Prawa i Administracji kierunek studiów prawo pozostaje w ścisłym związku z misją Uniwersytetu i strategią jego rozwoju, których głównym celem jest kształcenie studentów na najwyższym poziomie naukowym, merytorycznym, społecznym i etycznym, a także dbałość o zapewnienie wszechstronnego wykształcenia, z uwzględnieniem kompetencji oraz umiejętności specjalistycznych właściwych poszczególnym kierunkom studiów. Pracownicy wydziału realizują zadania dydaktyczne, a jednocześnie prowadzą badania naukowe, a także wypełniają istotną służbę społeczną polegającą na wszechstronnym rozwijaniu osobowości oraz formowaniu twórczych postaw i duchowych aspiracji studentów, oddziałując w ten sposób na kulturowe oblicze Regionu i całej Polski. Wydział prawa ma za zadanie prowadzenie badań naukowych i tworzenie nowych form opisu świata oraz poszukiwania praw i prawidłowości nim rządzących. Studia na kierunku prawo umożliwiają otwieranie horyzontów poznawczych z poszanowaniem odrębności postaw ideowych i metodologicznych. Zadaniem zajęć dydaktycznych na kierunku prawo jest wyzwolenie umiejętności stawiania pytań i następnie wspólnego poszukiwania odpowiedzi, zaś celem wydziału jest stworzenie najdogodniejszych warunków zdobywania wiedzy. Sprzyja temu powoływanie do istnienia nowych, bardziej elastycznych programów nauczania. Program studiów obejmuje zróżnicowane możliwości zdobywania wiedzy stosownie do indywidualnych potrzeb absolwentów oraz zapotrzebowania na rynku pracy. Ponadto studia na kierunku prawo pozwalają osiągnąć poczucie elastyczności intelektualnej i zawodowej w połączeniu z otwartością na konieczność nieustannego kształcenia i gotowość do przekwalifikowywania się lub poszerzania wiedzy w zależności od życiowego lub zawodowego kontekstu. Jednym z powołań edukacji uniwersyteckiej, realizowanej na kierunku prawo, jest otwarcie się na wartość każdego poszczególnego człowieka bez rezygnacji z podjęcia wyzwania zwiększonych potrzeb edukacyjnych społeczeństwa, przy zachowaniu najdalej posuniętej troski o jak najlepszą jakość badań i nauczania. 2. Związek kierunku ze strategią rozwoju Uniwersytetu Śląskiego Podstawowym celem strategii rozwoju jest tworzenie silnych zespołów badawczych oraz prowadzenie badań naukowych na
---	---

światowym poziomie. Działalność badawcza realizowana przez pracowników naukowych Wydziału obejmuje wiele płaszczyzn i nosi znamiona projektów wieloletnich, z naciskiem na aspekt interdyscyplinarny oraz międzynarodowy. Wyniki badań naukowych wykorzystywane są w procesie dydaktycznym, zaś dorobek pracowników Wydziału pozwala na uznanie w krajowym i międzynarodowym środowisku naukowym prawników. Pracownicy Wydziału prowadzą szeroko zakrojone badania naukowe, o czym świadczą w szczególności publikacje naukowe, udział w programach i konferencjach o zasięgu krajowym i zagranicznym. Badania naukowe przyczyniają się też do zmian i rozwoju programu kształcenia oraz wpływają na zdobywanie przez studentów kompetencji badawczych.

Celem Wydziału jest także włączenie studentów w prowadzone badania naukowe. Wszyscy pracownicy mają duże doświadczenie dydaktyczne, studenci pod opieką pracowników naukowych osiągają sukcesy w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach oraz aktywnie uczestniczą w badaniach naukowych poprzez uczestnictwo w kołach naukowych.

Kolejnym celem strategii rozwoju jest innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta dydaktyczna. Mając powyższe na względzie, Wydział Prawa i Administracji podejmuje wszelkie możliwe działania zmierzające do tego, aby absolwenci Wydziału legitymowali się nie tylko specjalistyczną wiedzą, ale także umiejętnościami i kompetencjami społecznymi, praktycznymi, niezbędnymi do życia w społeczeństwie.

Innowacyjne kształcenie na kierunku prawa umożliwia nabycie wiedzy, a także umiejętności i kompetencji społecznych, pozwalających na przygotowanie do egzaminów wstępnych na aplikacje prawnicze, z którymi znaczna część absolwentów kierunku wiąże swoją dalszą karierę zawodową, a jednocześnie przekazanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wejścia na rynek pracy czy rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Innowacyjność wypracowanej koncepcji polega na koncentracji treści obligatoryjnych czterech ramach programu studiów w pierwszych czterech latach studiów. Ostatni rok studiów ma przygotować studentów pod kątem indywidualnych potrzeb, jakie zamierzają osiągnąć po zakończeniu edukacji, bądź do kontynuowania kształcenia na aplikacjach prawniczych, bądź do zatrudnienia w administracji państwowej, samorządowej, działalności w organizacjach pozarządowych oraz prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

W procesie dydaktycznym wykorzystywane są nowoczesne metody przekazywania wiedzy, w ramach których kładzie się szczególny nacisk na umiejętności społeczne, interpersonalne oraz logistyczne studentów, tak, aby wyposażyć ich w zdolności adaptacyjne do zmieniających się warunków rynku pracy. Nabyta i utrwalona w czasie nauki umiejętność logicznego myślenia, wielowymiarowego postrzegania złożonej rzeczywistości w połączeniu ze zdolnością szybkiego przyswajania wiedzy wyróżnia absolwentów kierunku. Cechy te są kształtowane także na poziomie merytorycznym, poprzez stworzenie studentom szerokiej możliwości poznania całego spektrum regulacji prawnych, z którymi mogą się spotkać w przyszłej pracy lub, których znajomość będzie niezbędna w ramach wybranej ścieżki kariery zawodowej. Wskazane w modułach kształcenia efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odzwierciedlają wagę, jaką Wydział przykład do poważnego i odpowiedzialnego, a zarazem efektywnego realizowania strategii Uniwersytetu.

Wydział stale polepsza i powiększa swoją ofertę edukacyjną tworząc nowe przedmioty fakultatywne, w tym interdyscyplinarne przedmioty do wyboru mające na celu ukazanie związków poszczególnych dziedzin prawa w praktyce, a jednocześnie zacieśniające współpracę pomiędzy pracownikami poszczególnych katedr prowadzących zajęcia na kierunku prawo. W ten trend wpisuje się także umiędzynarodowienie, które na kierunku prawo przejawia się poprzez stworzenie szerokiej oferty zajęć merytorycznych w językach obcych oraz włączenie zajęć merytorycznych w językach obcych w procesie kształcenia, umożliwienie studentom dostępu do międzynarodowych prawniczych baz danych, publikacji w językach obcych i czasopism zagranicznych., a ponadto przez szeroko zakrojoną współpracę z ośrodkami akademickimi za granicą w ramach programów Erasmus Studia i Erasmus Praktyki.

Jako jeden z celów strategii rozwoju Uniwersytetu wskazano również aktywne współdziałanie Uczelni z otoczeniem. Wydział Prawa i Administracji współpracuje z organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców, przedsiębiorcami oraz organami administracji państwowej i samorządowej, organizując konferencje, szkolenia i seminaria, oraz prowadząc we współpracy z nimi badania naukowe, których wyniki szerzej rozpowszechniane są w postaci publikacji. Konfrontacja tych dwóch wymiarów nauki i wiedzy w zakresie prawa w teorii i praktyce wykorzystywana jest w pracy ze studentami. Możliwość łączenia teorii i praktyki w ramach kierunku prawo służy nie tylko studentom, ale także przedstawicielom władz lokalnych i krajowych oraz przedsiębiorcom. Dobrze wykształceni i przygotowani do wykonywania zawodu absolwenci, wzbogacają rynek rzetelną wiedzą i umiejętnościami, a także kulturą prawniczą. Analizy,

		doświadczenia, badania oraz wnioski z realizowanych projektów badawczych wykorzystywane w czasie zajęć ze studentami są również przydatne w praktyce obrotu. W tym kontekście wymaga podkreślenia, że pracownicy Wydziału Prawa i Administracji w zdecydowanej większości przypadków wykonując zawody prawnicze są przedsiębiorcami lub współpracują z nimi albo pracują w organach administracji (począwszy od samorządowych, poprzez krajowe, a skończywszy na europejskich), pozostając przy tym aktywnymi uczestnikami obrotu gospodarczego. Kształtując młodych prawników, jako specjaliści i praktycy mają możliwość przekazywania im treści wybiegających poza ramy wynikające z litery prawa, uczulając ich na aspekty społeczne, ekonomiczne, czy etyczne. Realizacja programu studiów na kierunku prawo pozwala odpowiedzieć na rynkowe zapotrzebowanie profesjonalnej obsługi przedsiębiorców, a prowadzone zajęcia odpowiadają nowoczesnym wyzwaniom w zakresie metod dydaktycznych. Bogaty program i zajęcia fakultatywne uzupełniane są powiązaniem teorii z praktyką obrotu, dając absolwentom kierunku wykształcenie, pozwalające wykonywać różne zawody w przyszłości. Renoma Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego znana jest nie tylko w regionie, ale także w kraju, a w ostatnich czasach także poza jego granicami. Jest to wynikiem przede wszystkim aktywności naukowej i zawodowej pracowników Wydziału oraz kształcenia młodych prawników na najwyższym poziomie, czego dowodem są osiągnięcia naszych absolwentów oraz wysokie miejsca, jakie zajmuje wydział w rankingach krajowych wydziałów prawa.
10.	Liczba semestrów	10
11.	Tytuł zawodowy	magister
12.	Obszar (lub obszary kształcenia w przypadku studiów wspólnych lub interdyscyplinarnych) do którego(-ych) kierunku jest przyporządkowany oraz wiodącą dyscyplinę nauki lub sztuki na potrzeby systemu POL-on	obszar nauk społecznych [prawo]
13.	Obszary, dziedziny nauki lub sztuki i dyscypliny naukowe lub artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów, ze wskazaniem procentowych udziałów, w jakich program studiów odnosi się do poszczególnych dziedzin nauki	- obszar nauk społecznych - nauki prawne - 100% - prawo
14.	Specjalności	
15.	Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów	300
16.	Procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z obszarów kształcenia do którego odnoszą się efekty kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	obszar nauk społecznych - 100%
17.	Procentowy udział liczby punktów ECTS uzyskiwanych w ramach wybieranych przez studenta modułów	33%

	kształcenia w łącznej liczbie punktów ECTS	
18.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	277
19.	Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	16
20.	Opis modułów kształcenia (wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia i liczby punktów ECTS oraz sposobami weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta)	Załącznik nr 2
21.	Plan studiów	Załącznik nr 3
22.	Warunki wymagane do ukończenia studiów z określoną specjalnością	Studia kończą się przygotowaniem i złożeniem pracy magisterskiej i złożeniem egzaminu magisterskiego (obroną pracy magisterskiej). Student składa pracę magisterską w formie określonej w programie kształcenia. Zasady postępowania w tym zakresie określone zostały w Regulaminie studiów w Uniwersytecie Śląskim, w rozdziałach VI i VII zatytułowanych "Praca dyplomowa" oraz "Egzamin dyplomowy". Przepisy te regulują w szczególności kwestie dotyczące terminu złożenia pracy, terminu zorganizowania egzaminu dyplomowego, skład komisji egzaminacyjnej oraz obliczania wyniku końcowego widniejącego na dyplomie.
23.	Organizacja procesu uzyskania dyplomu	Procedura dyplomowania została określona na poziomie Uniwersytetu w Regulaminie Studiów oraz w zarządzeniu nr 16 Rektora UŚ w Katowicach z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie procedury składania i archiwizowania pisemnych prac dyplomowych. Na poziomie wydziałowym znajduje ona dodatkowe uregulowanie w uchwale Rady Wydziału z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie zasad dyplomowania na wszystkich kierunkach studiów. Na gruncie obowiązujących uregulowań można wyróżnić trzy zasadnicze etapy procedury dyplomowania. Pierwszy etap stanowi rejestracja tytułu pracy dyplomowej przewidziana w powołanym wyżej zarządzeniu Rektora. Wymaga ona złożenia przez studenta w dziekanacie, najpóźniej do końca semestru poprzedzającego ostatni semestr studiów, formularza rejestracji tytułu pracy dyplomowej zatwierdzonego przez promotora. Na tej podstawie następuje rejestracja pracy w systemie USOS w terminie 14 dni od otrzymania formularza. Tematy prac dyplomowych dotyczą szczegółowych zagadnień z poszczególnych dziedzin prawa, będących przedmiotem zainteresowania i badań naukowych pracowników Wydziału, a także przedmiotem zainteresowania i nie rzadko badań naukowych

studentów. Przygotowanie pracy oparte jest na analizie problematyki prawnej w literaturze przedmiotu, w orzecznictwie sądowym, wyciąganie wniosków, co do zgłaszanych w literaturze albo przyjętych w orzecznictwie rozwiązań prawnych oraz formułowaniu wniosków de lege ferenda.

Zgodnie z powołaną wyżej uchwałą Rady Wydziału tematy prac dyplomowych zgłoszone w drodze złożenia formularza podlegają zatwierdzeniu przez Kierownika Katedry. W razie braku zatwierdzenia tematu pracy dyplomowej przez Kierownika Katedry niezbędna jest modyfikacja tytułu pracy, która wymaga ponownego złożenia formularza, stanowiącego zgłoszenie aktualizacyjne.

W rezultacie powierzenia przez Dziekana zadań projakościowych Zespołowi ds. Jakości Kształcenia, do Zespołu należy weryfikacja tematów prac dyplomowych pod kątem ich zgodności z dziedzinami i dyscyplinami naukowymi reprezentowanymi przez Katedry, w ramach których przygotowywane są prace, czyli pod kątem ich zgodności z działalnością naukową prowadzoną w poszczególnych Katedrach. Wątpliwości w tym względzie podlegają konsultacji Przewodniczącego Zespołu z Kierownikiem Katedry, której dotyczą. Jeśli nie zostaną one w tej drodze usunięte, np., gdy nie doprowadzą do modyfikacji tematu pracy dyplomowej, Przewodniczący Zespołu informuje o ich stwierdzeniu Dziekana.

Drugi etap procedury dyplomowania dotyczy złożenia pracy dyplomowej. Po jej przyjęciu przez promotora, student jest zobowiązany wprowadzić pracę do systemu APD. Powinno to nastąpić do 25 września w roku akademickim, w którym student ukończył studia. W uzasadnionych wypadkach, na podstawie decyzji dziekana, termin ten może zostać wydłużony. W następstwie wprowadzenia do systemu APD praca jest poddawana obowiązkowej kontroli antyplagiatowej w systemie współpracującym z ogólnopolskim repozytorium pisemnych prac dyplomowych. Kontrola ta ma na celu wyeliminowanie patologicznych zjawisk, które ujawniają się w przypadku prac dyplomowych, a polegają na przywłaszczeniu sobie autorstwa cudzego utworu i przedstawieniu go do oceny jako własnej pracy magisterskiej. Przeciwdziałanie takim zjawiskom opiera się również na bieżącym monitorowaniu przez promotora postępów magistranta w trakcie przygotowywania pracy magisterskiej. Jeżeli wyniki określonej wyżej kontroli antyplagiatowej nie nasuwają zastrzeżeń promotora, dokonuje on zatwierdzenia pracy. Zatwierdzenie pracy prowadzi do uruchomienia trzeciego etapu procedury dyplomowania.

Na trzeci etap procesu dyplomowania składa się weryfikacja realizacji efektów kształcenia związanych z przygotowaniem pracy magisterskiej, która odbywa się w dwóch odsłonach i obejmuje ocenę pracy przez recenzentów oraz egzamin magisterski przed komisją.

Recenzje powinny być sporządzone w systemie APD przed egzaminem magisterskim, aby umożliwić magistrantowi zaznajomienie się z uwagami i zastrzeżeniami recenzentów i stworzyć w ten sposób sposobność przygotowania argumentów na rzecz obrony swoich poglądów, wyrażonych w pracy dyplomowej. Jeżeli pomiędzy ocenami pracy dyplomowej promotora i recenzenta występują różnice, ustalenie ogólnej oceny pracy dyplomowej należy do przewodniczącego komisji na egzaminie dyplomowym. Rzetelność recenzji podlega corocznej ocenie przez Zespół ds. Jakości Kształcenia w odniesieniu do losowo wybranej grupy prac dyplomowych.

Dopuszczenie do egzaminu magisterskiego jest uwarunkowane uzyskaniem pozytywnych ocen pracy dyplomowej. Na egzaminie magisterskim student udziela odpowiedzi na co najmniej trzy pytania, z których jedno dotyczy pracy, natomiast dwa pytania, losowane przez magistranta, pochodzą z zestawu przekrojowych 20 pytań opracowanych przez prowadzących prace dyplomowe i udostępnianych studentom na początku każdego roku akademickiego.

W ramach omawianego etapu ocenie podlega osiągnięcie przez studenta m.in. następujących efektów kształcenia: K_W08 (ma wiedzę w zakresie instytucji i konstrukcji prawnych wypracowanych w poszczególnych dziedzinach prawa, w szczególności zna różnicę pomiędzy regulacjami prawa międzynarodowego i krajowego, materialnego i procesowego oraz prywatnego i publicznego), K_U06 (potrafi formułować propozycje rozwiązań prawnych de lege ferenda), K_U12 (potrafi podejmować decyzje, przekonywając je uzasadnić i bronić własnego stanowiska), K_K01 (potrafi komunikować się z otoczeniem, w tym z osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, przekazywać i bronić swoich poglądów, umie wypowiadać się w ważnych sprawach społecznych i światopoglądowych, posiada umiejętności retoryczne i erystyczne), K_K03 (jest przygotowany do wykonywania funkcji inicjatora i organizatora życia społecznego, potrafi kierować zespołami i przedsięwzięciami, proponować ich kształt programowy, organizacyjny i prawny, zna techniki negocjacyjne i metody podejmowania decyzji).

		W razie negatywnego wyniku egzaminu magisterskiego powtórny egzamin odbywa się nie wcześniej niż przed upływem jednego miesiąca i nie później niż po upływie trzech miesięcy od daty pierwszego egzaminu. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej w drugim terminie egzaminu magisterskiego dziekan może zarządzić komisyjny egzamin magisterski, w ramach którego komisję tworzą, obok dziekana promotora i recenzenta, dodatkowo dwie osoby posiadające co najmniej stopień naukowy doktora z dziedziny odpowiadającej tematyce pracy dyplomowej. W przypadku negatywnego wyniku komisyjnego egzaminu magisterskiego dziekan podejmuje decyzję o skreśleniu studenta z listy studentów.
24.	Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki	W obecnej dobie znaczenia nabrały wymagania stawiane absolwentom szkół wyższych przez rynek pracy. Interesariusze zewnętrzni oczekują od uczelni wyposażenia absolwentów nie tylko w wiedzę teoretyczną, ale także w określone umiejętności i kompetencje, dzięki czemu formułują się właściwe postawy społeczne i zawodowe. Możliwości zdobycia pewnej wiedzy praktycznej, a przede wszystkim umiejętności zawodowych dostarczają praktyki studenckie. Stwarzają one możliwość skonfrontowania zdobytej dotychczas przez studenta wiedzy teoretycznej z rzeczywistością gospodarczą. Doświadczenie praktyk zawodowych uważa się za jedno z najważniejszych działań profesjonalnych, w jakich uczestniczą studenci, w trakcie realizacji programu kształcenia. Od absolwentów Wydziału Prawa i Administracji UŚ oczekuje się nie tylko wszechstronnego wykształcenia, ale również wiedzy o realiach, w których przychodzi funkcjonować kancelariom, przedsiębiorstwom, instytucjom publicznym. W myśl obowiązujących przepisów celem studenckiej praktyki jest wprowadzenie do praktycznego wykonywania zawodu integracji wiedzy teoretycznej z praktyką, zatem praktyka studencka jest przedsięwzięciem spajającym oba obszary. Zasady odbywania praktyk studenckich w Uniwersytecie Śląskim regulowane są Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego nr 71 z 20101 r. (z późn. zm.). Procedura skierowania studenta na praktykę inicjowana jest podpisaniem porozumienia o organizacji praktyki dla studentów Uniwersytetu Śląskiego. Porozumienie podpisywane jest przez upoważnionych przez dziekana koordynatorów oraz przez zakład pracy przyjmujący studenta na praktyki. Porozumienie określa obowiązki wydziału oraz zakładu pracy w ramach wspólnych działań, mających na celu wyposażenie studenta w wiedzę praktyczną. Kolejnym etapem procedury jest wystawienie przez wydział imiennego skierowania studenta na praktyki, które student powinien przedłożyć w zakładzie pracy w dniu rozpoczęcia praktyk wraz z oświadczeniem, w którym zobowiązuje się do przestrzegania obowiązujących w zakładzie pracy przepisów wynikających z regulaminu pracy, dyscypliny pracy, przepisów bhp, o ochronie informacji niejawnych, o ochronie danych osobowych oraz należytej staranności przy wykonywaniu czynności studentowi powierzonych. Następnie student w celu uzyskania wpisu w indeksie z odbytej praktyki jest zobowiązany przedłożyć wydziałowym koordynatorom ds. praktyk raportu lub sprawozdania z przebiegu praktyki, w którym powinien szczegółowo opisać zadania oraz czynności wykonywane w zakładzie pracy, co istotne raport lub sprawozdanie musi być podpisany przez przedstawiciela zakładu pracy. Zatwierdzone w taki sposób sprawozdanie lub raport stanowi podstawę wpisu do indeksu oraz stanowi podstawę do zamieszczenia informacji o odbytej praktyce w suplemencie do dyplomu ukończenia studiów. Podkreślenia wymaga fakt, że wydziałowi koordynatorzy przykładają szczególną wagę do treści przedstawianych przez studentów sprawozdań i raportów, gdyż miały miejsce przypadki nieuznania wskazanych w nim czynności i zadań jako uzasadniających zaliczenie praktyki, ponieważ nie pozostawały w związku z przyjętymi efektami kształcenia dla praktyk. Zakres i rodzaj zadań powierzonych odbywającym praktykę studentom jest zróżnicowany i uzależniony zarówno od specyfiki instytucji, w której jest ona odbywana jak i indywidualnych uzgodnień dokonywanych z daną instytucją przez studenta pod nadzorem koordynatora. Studenci Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego najczęściej odbywają praktyki w takich miejscach jak: kancelarie adwokackie, kancelarie radcowskie, kancelarie notarialne, kancelarie doradztwa podatkowego, kancelarie komornicze, w prokuraturach rejonowych, prokuraturach okręgowych, w sądach rejonowych, w sądach okręgowych, w urzędach gminy, w urzędach miejskich, w śląskim urzędzie wojewódzkim, w izbie skarbowej w Katowicach. Na szczególne podkreślenie zasługuje rozwijająca się od kilku lat współpraca z Terenowym Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach, z Okręgową Radą Adwokacką w Katowicach czy z Okręgową Radą Komorniczą, a także najnowsza inicjatywa współpracy z Śląską Izbą Lekarską zmierzająca m.in. do zapewnienia studentom możliwości odbycia praktyk w Okręgowym Sądzie Lekarskim oraz w Biurze Okręgowego Rzecznika

Odpowiedzialności Zawodowej Lekarzy i Lekarzy Dentystów w Katowicach

Kolejnym kierunkiem poszerzenia oferty dotyczącej praktyk studenckich jest pozyskanie możliwości odbywania praktyk w organizacjach porządku publicznego w szczególności w organizacjach działających na Rzecz Praw Zwierząt, takich jak Stowarzyszenie Nadzieja Na Dom, prowadzące schronisko dla bezdomnych zwierząt w Sosnowcu. Praktyki w organizacjach porządku publicznego mają charakter ściśle związany z wykonywaniem pomocy prawnej w sektorze działalności non profit. Działania te są ściśle skorelowane z wieloletnim projektem Uniwersytet Pomaga, którego Wydział Prawa i Administracji UŚ był inicjatorem i nieprzerwanie ten projekt koordynuje.

Na uwagę zasługuje także współpraca nawiązana przez wydział z siecią obywatelską WATCHDOG, organizacji działającej na rzecz jawności przestrzeni prawnej. Studenci wydziału mają możliwość odbywania praktyk, które kumulują w sobie zarówno prace prawniczą jak i obserwację funkcjonowania procedur prawnych, a także prawniczą działalność edukacyjną oraz szerzenie świadomości prawnej wśród młodzieży szkolnej.

Warto podkreślić, że poza praktykami studenckimi, już oferta dydaktyczna wydziału zawiera propozycję, które same w sobie stanowią wstęp do bliższego zapoznania się z praktycznymi aspektami zawodów prawniczych. Nowatorskim elementem wprowadzenia studentów w tajniki zawodu prawniczego było stworzenie konwersatorium „Problemy sądowego stosowania prawa” w ramach, którego studenci wraz z prowadzącym pracownikiem naukowym wydziału odbywali zajęcia w sądzie uczestnicząc w rozprawach, obserwując pracę sądu, adwokatów, radców, prokuratorów.

Kolejną inicjatywą ze strony wydziału wychodzącą na przeciw zawodowemu przygotowaniu studentów było działające do roku akademickiego 2014/2016 konwersatorium „Prawo karne – wykonawcze” prowadzone przez sędziego Grzegorza Kiepurę. Również na uwagę zasługuje zainicjowany przez Kierownika Katedry Prawa Karnego i Kryminologii, Panią Profesor Teresę Dukiet – Nagórską program współpracy Wydziału z Zakładem Karnym w Lublińcu oraz udziału studentów w unikatowym w skali Polski programie „dogoterapii” w zakładzie karnym w Jastrzębiu Zdroju

W roku akademickim 2013/2014 oraz 2014/2015 uruchomione zostało przez Pana doktora Mariusza Śladkowskiego, będącego jednocześnie sędzią sądu rejonowego, konwersatorium „Metodologia pracy sędziego w sprawach cywilnych – postępowanie procesowe”, w ramach którego uczestnicy konwersatorium brali udział w rozprawach sądowych, którym przewodniczył.

Uwzględniając postulaty rozszerzenia przedmiotów o charakterze praktycznym w programie studiów niestacjonarnych prawa w 2015 r. zostały do oferty dydaktycznej wprowadzone warsztaty w dwóch odsłonach 10 godzinnych. Pozostając na płaszczyźnie studiów niestacjonarnych kierunek prawo oraz z uwagi na fakt, że ta forma kształcenia wybierana jest w znacznej mierze przez studentów aktywnych zawodowo, istnieje możliwość zaliczenia na poczet praktyk pracy zawodowej, stażu lub innych form praktycznego wykonywania czynności zawodowych, o ile ich przedmiot odpowiada profilowi studiów prawniczych i jest zgodny z przyjętymi efektami kształcenia. W tym celu student przedkłada koordynatorom wniosek o wyrażenie zgody na zaliczenie jako praktyki wykonywanej pracy zawodowej zawierający charakterystykę zakładu pracy oraz szczegółowy opis wykonywanych czynności zawodowych. Oczywiście możliwość ta dotyczy również studentów stacjonarnych, którzy coraz liczniej, w trakcie studiów, rozpoczynają już pracę zawodową. Zasadą jednak na studiach stacjonarnych jest odbywanie praktyk studenckich w wymiarze 75 godzin.

Obowiązujące w Uniwersytecie przepisy dotyczące odbywania praktyk studenckich kładą nacisk na rozwijanie samodzielności studenta. Dlatego też akcent położony jest na wykazanie własnej inicjatywy w poszukiwaniu i doborze instytucji gotowej do przyjęcia danego studenta na praktykę. Oczywiście w każdym przypadku studenci mogą liczyć na pomoc ze strony wydziałowych koordynatorów na każdym etapie i każdej płaszczyźnie związanej z praktykami studenckimi.

Aktualnie trwają ze strony wydziału intensywne prace mające na celu zmianę prawa w Uniwersytecie Śląskim odnośnie do praktyk studenckich, których celem jest zwiększenie proporcji praktyk rekomendowanych i organizowanych przez wydziały w stosunku do miejsc odbywania praktyk, które studenci poszukują dla siebie samodzielnie.

Jakkolwiek samodzielność studentów w kreowaniu własnego rozwoju poprzez nabywanie kompetencji zawodowych jest istotną wartością, to jednak nie przystaje do treści przepisów kreujących relacje pomiędzy studentami a macierzystą uczelnią. Problem ten został przez wydział dostrzeżony i zaowocował podjęciem wyżej wymienionej inicjatywy.

		PRAKTYKI - METODY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA Efekty kształcenia praktyk zostały zaprojektowane w taki sposób, aby umożliwiły ocenę postępów rozwoju studenta i jakości nabytych przez niego kompetencji/umiejętności w każdym z potencjalnych miejsc odbywania praktyk. Stąd też – niezależnie od etapu studiów, oraz instytucji, w której student odbywa praktykę – akcent w ocenie efektów kształcenia został położony na uniwersalne, związane z każdym z zawodów prawniczych (sensu stricto), umiejętności i kompetencje. W szczególności, w trakcie praktyk student nabywa umiejętność odszukania właściwej regulacji prawnej, zinterpretowania przepisów oraz wyciągnięcia wniosków, co do dopuszczalnego lub wymaganego postępowania (K_U04). Student poznaje praktyczne zasady i przebieg rozumowania i logiki prawniczej, poznaje w praktyce funkcjonowanie różnych rodzajów wykładni prawa, wnioskowań prawniczych i reguł subsumpcji (K_W04). Ponadto student nabywa umiejętność oceny wydarzeń w kontekście ich związku z prawem – potrafi dokonać ich interpretacji, zastosować zasady logiki i własnego doświadczenia życiowego, potrafi przewidzieć możliwe stanowiska w danej sprawie, a także zaproponować własne (K_U03). Student nabywa umiejętność właściwej komunikacji, potrafi komunikować się z otoczeniem, z prawnikami, z osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, potrafi przekazywać i bronić swoich poglądów oraz potrafi przygotować swoje stanowisko zarówno ustnie, jak i pisemnie. Student po zakończonej praktyce ma świadomość i uczy się w praktyce odpowiedzialnego społecznie projektowania i wykonywania zadań zawodowych – zarówno zespołowych, jak i indywidualnych (K_K07). Nie ulega wątpliwości, że kwestie poufności, lojalności czy należytej staranności dotyczą każdego zawodu prawniczego, w związku, z czym praktyki wyposażają studenta w pogłębioną świadomość zasad etyki zawodów prawniczych. (K_W15). W trakcie praktyk student nabywa kompetencje wykonywania powierzonych czynności ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku przestrzegania zasad zachowania tajemnicy zawodowej, ochrony uzyskanych informacji oraz troski o harmonijny przepływ informacji (K_K06). Celem krótkoterminowym praktyk jest zapoznanie studenta z jednej strony z podstawami organizacyjno – merytorycznymi pracy prawniczej w różnych miejscach zatrudnienia. Celem długofalowym praktyk jest przygotowanie studenta do wyboru i podjęcia aplikacji czy innej formuły szkoleniowej koniecznej do wykonywania zawodów prawniczych, a także do pełnienia funkcji we wszystkich instytucjach lub organizacjach publicznych i niepublicznych wymagających posiadania wiedzy prawniczej. Z drugiej strony celem praktyk jest urealnienie wiedzy teoretycznej, którą studenci uzyskują w toku realizacji poszczególnych przedmiotów. Student w trakcie praktyk zapoznaje się ze standardami pracy prawniczej, z wymogami społecznymi, komunikacyjnymi poszczególnych profesji, a także z pragmatykami zawodowymi. Weryfikacja zdobytych przez studenta w trakcie praktyk kompetencji oraz umiejętności odbywa się poprzez zaliczenie praktyk przez wydziałowych koordynatorów. Zaliczenie udzielane jest na podstawie dokumentacji, której obligatoryjnym elementem jest raport z przebiegu praktyki, zaś elementem fakultatywnym jest opinia o uczestniku praktyk wystawiona przez opiekuna z ramienia zakładu pracy, w którym odbywana była praktyka. Oba dokumenty muszą być sporządzone lub, co najmniej podpisane przez opiekuna i zawierać informacje o: czasie odbywania praktyki, zakresie wykonywanych zadań, sposobie o standardzie ich wykonywania przez studenta, kompetencjach studenta, jego zaangażowaniu. Nadto, wydziałowi koordynatorzy przeprowadzają ze studentem rozmowy indywidualne przed rozpoczęciem praktyki, a przede wszystkim po jej zakończeniu. Celem rozmów jest m.in. ustalenie priorytetów praktyki w danej instytucji, trafność wyboru miejsca, a zwłaszcza omówienie efektów praktyki po jej zakończeniu.
25.	Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki	4

26.	Łączna liczba punktów ECTS, większa niż 50% ich ogólnej liczby, którą student musi uzyskać: - na kierunku o profilu ogólnoakademickim w ramach modułów zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, służących zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych; - na kierunku o profilu praktycznym w ramach modułów zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służących zdobywaniu	274
27.	Minimum kadrowe wraz z proporcją minimum kadrowego do liczby studentów	Załącznik minimum kadrowe

Informacje dodatkowe

28.	Ogólna charakterystyka kierunku	Studia na kierunku prawo trwają 5 lat (10 semestrów). Absolwent uzyskuje tytuł zawodowy magistra. W ramach studiów można wyróżnić dwa typy przedmiotów. Pierwszy stanowią przedmioty ogólne obrazujące społeczeństwo i jego ewolucję (tu zaliczyć trzeba historię państwa i prawa, prawo rzymskie, historię doktryn polityczno-prawnych, socjologię, ekonomię, naukę o polityce), a na tym tle jednostkę (temu celowi służą zajęcia z psychologii, psychiatrii, etyki). Celem nauczania powyższych przedmiotów jest nauczanie studenta, że normy prawne stanowią regulatory życia społecznego i muszą odpowiadać potrzebom społeczeństwa jako całości, jednostek i podmiotów zbiorowych - na określonym etapie rozwoju społecznego. Podstawowy trzon przedmiotów stanowią przedmioty dogmatyczne, dzięki którym student uzyskuje umiejętność rozumienia tekstów prawnych i dokonywania ich wykładni, stosownie do osiągnięć nauki w tej materii i zgodnie z zasadą wykładni prounijnej (w takim zakresie, w jakim jest ona obowiązująca). Dzięki uwzględnieniu w programie studiów specyfiki norm przynależnych do poszczególnych dziedzin prawa absolwent kierunku jest przygotowany do posługiwania się różnorodnymi normami, należycie posługuje się językiem prawnym i prawniczym. W toku studiów student uzyskuje znajomość podstawowych dziedzin prawa polskiego, prawa stanowionego przez Unię Europejską oraz fundamentalnych aktów prawa międzynarodowego. Absolwent dysponuje nie tylko znajomością norm prawnych, ale – dzięki odpowiedniemu wyprofilowaniu procesu dydaktycznego - cechuje go zaawansowana umiejętność ich odnoszenia do stanów faktycznych, budowania argumentacji na rzecz uzasadnienia określonego stanowiska, formułowania ocen dotyczących jakości stanu prawnego. Proces kształcenia tak jest skonstruowany by nauczyć studenta samodzielnego posługiwania się piśmiennictwem i orzecznictwem przy konstruowaniu stanowiska w konkretnej sprawie, a także prowadzić polemikę stosownie do wymogów wynikających z kontrydiktoryjności procesu.
-----	---------------------------------	---

		Absolwent kończy studia ze świadomością złożoności materii normatywnej. Taki rezultat uzyskiwany jest poprzez wprowadzenie w szerokim zakresie zajęć o charakterze autorskim, pokazujących indywidualne podejście do zagadnienia i rezultaty badań jeszcze nie ujętych w treści podręcznikowe. W całości kształcenia umiejętności istotnych dla dalszego rozwoju zawodowego znaczenie ma także znajomość języków obcych, toteż absolwent kończy studia uzyskując biegłość na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy w zakresie wybranego języka, czemu towarzyszy znajomość terminów prawniczych w tym języku. Poziom wiedzy teoretycznej i umiejętności praktyczne, które student zyskuje podczas studiów mają pozwolić absolwentowi (w zależności od wyboru ścieżki kariery zawodowej) zarówno na kontynuowanie nauki w ramach studiów doktoranckich, jak i pozyskiwanie uprawnień w ramach aplikacji, a także rozpoczynanie samodzielnej pracy zawodowej w instytucjach i organizacjach publicznych oraz niepublicznych.
29.	Ogólna charakterystyka specjalności	Nie dotyczy - kierunek bez specjalności
30.	Matryca pokrycia efektów kształcenia (pokrycie efektów kierunkowych przez efekty modułowe)	Załącznik nr 4
31.	Opis działalności badawczej wydziału w odpowiednim obszarze wiedzy	Załącznik nr 8
32.	Sposób uwzględnienia wyników monitorowania karier absolwentów	Załącznik nr 9
33.	Sposób uwzględnienia wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy	Załącznik nr 10
34.	Sposób wykorzystania wzorców międzynarodowych	Załącznik nr 11
35.	Sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi	Załącznik nr 12
36.	Opis wewnętrznego systemu jakości kształcenia	Załącznik nr 13

.....
(pieczęć i podpis Dziekana)